യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3 ✓
(ഉത്പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗം 84✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഏതത്തേ കഥിതം സർവം മയാ+ഖ്യാന+മനി+ന്ദിതമ് .
കർക+ട്യാ ഹിമ-രാ+ക്ഷ+സ്യാ യഥാ-വദനു-പൂർവശഃ .. 1

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഹിമവദ്/ഗ+ഹ്വരേ+ പ്രോ+ത്ഥാ സാ കഥം(ങ്) കൃഷ്ണ-രാ+ക്ഷസീ .
ബഭൂവ കർകടീ നാമ്നാ യഥാ-വ+ദ്വദ മേ+ പ്രഭോ .. 2

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
കുലാനി സ+ന്ത്യനേ-കാനി രാ+ക്ഷസാനാം/ സ്വഭാവതഃ .
താനി ശു+ക്ലാനി കൃഷ്ണാനി ഹരിതാ+ന്യു+ജ്ജ്വ-ലാനി ച .. 3

കർകട+പ്രാണിസാ-ദൃ+ശ്യാത്/കർകടോ നാമ രാ+ക്ഷസഃ .
ബഭൂവ ത+ജ്ജാ സാ കൃഷ്ണാ കർകടീ കർകടാ-കൃതിഃ .. 4

കർകടീ+പ്രശ്ന-സംസ്മൃ+ത്യാ മയൈഷാ കഥിതാ തവ .
അ+ധ്യാ+ത്മോ+ക്തി+പ്രസങ്ഗേന വി+ശ്വ-രൂപ-നിരൂപണേ .. 5

സംപ+ന്ന-മേവ മേ കസ്മാ-ദസംപന്ന-മിവ+ സ്ഫുടമ് .
ഇദം(ഞ്) ജഗ-ദനാ+ദ്യ+ന്താത്/പദാത്/പരമ-കാരണാത് .. 6

പ്ലാവി+ന്യോ വീചയോ വാരി+ണ്യ+ന്യാ-/ന+ന്യാഃ(സ്) സ്ഥിതാ യഥാ .
വർതമാനാ അപി പരേ സൃഷ്ടയഃ(സ്) സംസ്ഥിതാസ്-തഥാ .. 7

അ+ജ്വല+ന്നേവ കാഷ്ഠേഷു വ+ഹ്നി-രർഥ+ക്രിയാം(യ്) യഥാ .
കരോതി മർകടാ-ദീനാം ശീതാ-പഹരണാ-ദികമ് .. 8

സമം സൗ+മ്യ+ത്വ-മജഹ-/ദേവ നി+ത്യോദയ+സ്ഥിതി .
തഥാ+ ബ്ര+ഹ്മ കരോ-തീദം(ൻ) നാനാ കർതേവ സ+ജ്ജഗത് .. 9

അ+പ്യ-നാഗത ഏവായ-മേവം സർഗ ഉപാഗതഃ .
ഭോഃ(ശ്) ശാല-ഭ+ഞ്ജികാ-സംവിദ്-ദാരു+ണ്യേവ മുധോദിതാ .. 3.84.10

ബീജേ യഥാ ്ന+ന്യ-ദപി/ ഫലാ+(ദി-അ)+ന്യ-ദിവോ-ദിതമ് .
ചി+തൗ/ തഥാ ്ന+ന്യ-ദപി ചേ+ത്യ-മ+ന്യ-ദിവോ-ദിതമ് .. 11

അ+ച്ഛേദാ-ദേക-സ+ത്തായാ ന ഭേദഃ(ഫ്) ഫല-ബീജയോഃ .
ചി+ച്ചേ+ത്യ-യോ+ശ്ച വാ+ര്യൂർമ്യോ-രിവ വ+സ്തുനി ക+ശ്ചന .. 12

അവി-ചാരാത്/കുതോ ഭേദോ നൈതയോ-രുപ-പ+ദ്യതേ .
യതഃ(ഖ്)കുത+ശ്ചിദു-ദിതഃ(സ്) സവി-ചാരേണ ന+ശ്യതി .. 13

ഭ്രാ+ന്തി-രേഷാ യഥാ//യാതാ തഥാ യാതു രഘൂ+ദ്വഹ .
ജ്ഞാ+സ്യസേ തത്/പ്രബു+ദ്ധ+സ്ത്വ-
മേനാം(ങ്) കേവല-മുത്.സൃജ .. 14

ഭ്രാ+ന്തി+ഗ്ര+ന്ഥൗ/ വി+ത്രു-ടിതേ മദു+ക്തി+ശ്രവണാ+ത്തതഃ .
ജ്ഞാന-ശബ്ദാർഥ/ഭേദാനാം/
വസ്തു+ ജ്ഞാ+(സി-അ)+സ്യലം/ സ്വയമ് .. 15

ചി+ത്താദിയ-മനർഥ+ശ്രീസ്-/തച്ച സാ ചേതരാ ച-തേ .
മദു+ക്തി+ശ്രവണാ-ദേവ ശാ+ന്തി-മേ+ഷ്യ+ത്യ-സംശയമ് .. 16

ബ്ര+ഹ്മണഃ(സ്) സർവ-മുത്പ+ന്നം/ സർവം/ ബ്രഹ്-മൈവ-മേതി ച .
മദ്/ഗീർഭിഃ(സ്) സംപ്ര-ബുദ്ധഃ(സ്) സൻ/
ജ്ഞാ+സ്യ+സ്യല-മനി+ന്ദിതമ് .. 17

ശ്രീരാമ ഉവാച .
തസ്മാ-ദിയ-മിതി+ ബ്രഹൻ-വ്യതിരേ-കാർഥ-പ+ഞ്ചമീ .
നനു കിം(വ്) വി+ദ്ധി ദേവേശാ-ദഭി+ന്നം സർവ-മി+ത്യപി .. 18

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഉപ-ദേശായ ശാസ്ത്രേഷു ജാതഃ(ശ്) ശബ്ദോ/ഥ-വാർഥജഃ .
പ്രതിയോഗി+വ്യവ+ച്ഛേദ-സംഖ്യാ-ല+ക്ഷണ-പ+ക്ഷവാൻ .. 19

ഭേദോ ദൃ+ശ്യത ഏവായം(വ്) വ്യവ-ഹാരാ+ന്ന വാസ്തവഃ .
വേതാലോ ബാലക+സ്യേവ കാ+ര്യാർഥം പരി-ക+ല്പിതഃ .. 20

ദ്വൈ-തൈ+ക്യ-മപിനോ യ+സ്യാം(ൻ) തഥാ ഭൂതാർഥ-സംസ്ഥിതൗ .
അസ്തി ത+സ്യാ-മീദൃശഃ(സ്) സ്യാത്/കുതഃ(സ്) സംക+ല്പ/വി+പ്ലവഃ .. 21

കാ+ര്യ-കാരണ-ഭാവോ-ഹി തഥാ/+ സ്വ+സ്വാമി-ല+ക്ഷണമ് .
ഹേതു+ശ്ച ഹേതു-മാംശ്-ചൈവാ-വയവാ-വയ-വി+ക്രമഃ .. 22

വ്യതി-രേകാ+വ്യതി-രേകൗ പരിണാ-മാദി-വിഭ്രമഃ .
തഥാ ഭാവ-വിലാ-സാദി വി+ദ്യാ-വി+ദ്യേ സുഖാ-സുഖേ .. 23

ഏവ-മാദി-മയീ മി+ഥ്യാ-സംക+ല്പ-കലനാ മിതാ .
അ+ജ്ഞാനാ-മവ-ബോധാർഥം(ൻ) നതു/ ഭേദോ്ഽസ്തി വ+സ്തുനി .. 24

അവി-ബോധാ-ദയം(വ്) വാദോ+
ജ്ഞാതേ+ ദ്വൈതം(ൻ) ന വി+ദ്യതേ .
ജ്ഞാതേ സംശാ+ന്ത-കലനം/ മൗന-മേവാവ-ശി+ഷ്യതേ .. 25

സർവ-മേക-മനാ+ദ്യ+ന്ത-മവി-ഭാഗമ-ഖ+ണ്ഡിതമ് .
ഇതി+ ജ്ഞാ+സ്യസി സി+ദ്ധാ+ന്തം(ങ്) കാലേ ബോധ-മുപാഗതഃ .. 26

വിവദ+ന്തേ+ ഹ്യസം.ബു+ദ്ധാഃ(സ്)സ്വ-വിക+ല്പ/വിജൃമ്/ഭിതൈഃ .
ഉപദേശാ-ദയം(വ്) വാദോ+ ജ്ഞാതേ+ ദ്വൈതം(ൻ) ന വി+ദ്യതേ .. 27

വാ+ച്യ-വാചക-സംബോധോ വിനാ+ ദ്വൈതം(ൻ) ന സി+ദ്ധ്യതി .
നച+ ദ്വൈതം സംഭവതി മൗനം വാപാ-ദയ+ത്യലമ് .. 28

മഹാ-വാ+ക്യാർഥ-നിഷ്ഠാ+ന്താം/ ബു+ദ്ധിം(ങ്) കൃ+ത്വാ രഘൂ+ദ്വഹ .
വചോ-ഭേദ-മനാ-ദൃ+ത്യ യദിദം(വി) വച്മി തേ ശ്രൃണു .. 29

യതഃ(ഖ്)കുത+ശ്ചി-ദു+ച്ഛ്രായം(ങ്) ഗന്ധർവ-പുര-വ+ന്മനഃ .
ഭ്രാന്തി-മാത്രം(ൻ) തനോ-തീദം(ഞ്) ജഗദാ+ഖ്യം-സ്വ/ജൃമ്/ഭണമ് .. 30

യഥാ ചേതസ്-തനോ-തീമാം(ഞ്) ജഗ+ന്മായാം(ൻ) തഥാനഘ .
ശ്രൃണു+ത്വം(ങ്) കഥയാ-മീദം(ൻ) ദൃഷ്ടാന്തം(ൻ) ദൃഷ്ടി-വേദനമ് .. 31

യം ശ്രു+ത്വാ സർവ-മേവേദം ഭ്രാ+ന്തി-മാ+ത്ര-മിതി+ സ്വയമ് .
രാമ നി+ശ്ചയ-വാൻ/ഭൂ+ത്വാ ദൂരേ+ ത്യ+ക്ഷ്യസി വാസ-നാമ് .. 32

മനോ-മനന-നിർമാണ-മാത്ര-മേവ ജഗത്-ത്രയമ് .
സർവ-മുത്-സൃ+ജ്യ ശാ+ന്താ+ത്മാ+ സ്വാ+ത്മ+ന്യേവ നിവഥ്.സ്യസി .. 33
മ+ദ്വാ+ക്യാർഥാവ-ധാന+സ്ഥോ മനോ+വ്യാധി-ചികിത്-സനേ .
വിവേ-കൗഷധ-ലേശേന+ പ്രയ+ത്നം(ഞ്) ച കരി+ഷ്യസി .. 34

ഏവം/ സ്ഥിതേ ജഗ+ദ്രൂപം(ഞ്) ചിത്ത-മേവേഹ/ ജൃമ്ഭതേ .
ന വി+ദ്യതേ ശരീരാദി സിക-താ+ന്തര-തൈലവത് .. 35

ചി+ത്ത-മേവ ഹി സംസാരോ രാഗാദി+ക്ലേശ-ദൂഷിതമ് .
തദൈവ തൈർ/വിനിർ/മു+ക്തം/ ഭവാ+ന്ത ഇതി ക+ഥ്യതേ .. 36

ചി+ത്തം സാ+ധ്യം പാലനീയം(വ്) വിചാര്യം(ങ്) കാ+ര്യ-മാ+ര്യ-വത് .
ആഹാ+ര്യം(വ്) വ്യവ-ഹാ+ര്യം(ഞ്) ച
സം(ഞ്)ചാ+ര്യം(ൻ) ധാ+ര്യ-മാദരാത് .. 37

സർവ-മ+ഭ്യ+ന്തരേ ചി+ത്തം ബിഭർതി+ത്രിജഗ+ന്നഭഃ .
അഹമാ-പൂരമിവ ത+ദ്യഥാ-കാലം(വ്) വിജൃമ്/ഭതേ .. 38

യോ ഽയം(ഞ്) ചി+ത്ത+സ്യ ചിദ്/ഭാഗഃ(സ്)-
സൈഷാ സർവാർഥ-ബീജതാ .
യ+ശ്ചാ+സ്യ ജഡ-ഭാഗ+ശ്ച തജ്-ജഗത്-സോ ഽങ്ഗ സംഭ്രമഃ .. 39

അവി+ദ്യ-മാന-മേവേദ-മാദി-സർഗേ ധരാദികമ് .
നിരാകൃതി-രജഃ(സ്) സ്വപ്നം പ+ശ്യ-തീവ ന പ+ശ്യതി .. 40

സർഗാദി-ദീർഘ-സംവി+ത്യാ ശൈലാദി-ജഡ-സംവിദാ .
സൂ+ക്ഷ്മം/ സൂ+ക്ഷ്മ/വിദാ ചേതി
ദേഹം/ ശൂന്യം(ൻ)ന വാ+സ്തവമ് .. 41

സർവ-ഗേനാ+ത്മനാ+ വ്യാപ്തം സ്വചേ+ത്യാ+ത്മ-വപുർ/മനഃ .
ആതതം/ സൗ+മ്യ വിമലം(വ്) വാരീവ രവി-തേജസാ .. 42

ചി-ത്ത-ബാലോ ജഗ+ദ്യ+ക്ഷം മി+ഥ്യാ പ+ശ്യ+ത്യ-ബോധതഃ .
ബോധിതോ ഽസൗ പരം രൂപം സ്വം പ+ശ്യതി നിരാമയമ് .. 43

യഥാ+ത്മാ ദൃ+ശ്യതാ-മേതി+ ദ്വി+ത്വൈ+ക്യ/+ഭ്രമ-ദായി-നീമ് .
ശ്രൃണു ത+ത്തേ+ പ്രവ+ക്ഷ്യാമി വ+ക്ഷ്യ-മാണ-കഥാ-ഗമൈഃ .. 44

(വസന്തതിലകം 14)

യത്/ക+ഥ്യതേ ഹി ഹൃദയം(ങ്)ഗ-മയോപ-മാന-
യു+ക്ത്യാ ഗിരാ മധുര-യു+ക്ത-പദാർഥയാ ച .
ശ്രോതുസ്-തദങ്ഗ ഹൃദയം പരിതോ വിസാരി+
വ്യാപ്നോതി തൈലമിവ വാരിണി വാ+ര്യ ശ+ങ്കാമ് .. 45

ത്യ+ക്തോപ-മാനമ-മനോ+ജ്ഞ-പദം(ൻ) ദുരാപം
ക്ഷുബ്ധം(ൻ) ധരാവി-ധുരിതം(വ്) വിനി-ഗീർണ-വർണമ് .
ശ്രോതുർന യാതി ഹൃദയം/ പ്രവി-നാശ-മേതി
വാ+ക്യം(ങ്) കിലാ+ജ്യ-മിവ ഭസ്മനി ഹൂയ-മാനമ് .. 46

ആ+ഖ്യാന-കാനി ഭുവി യാനി കഥാ+ശ്ച യാ യാ
യ+ദ്യത്/പ്രമേയ-മുചിതം പരിപേലവം വാ .
ദൃഷ്ടാ+ന്ത-ദൃഷ്ടി-കഥനേന തദേതി സാധോ
പ്രാകാ+ശ്യ-മാശു ഭുവനം/ സിത-രശ്മി-നേവ .. 47

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ ഉത്/
പത്തി+പ്രകരണേ സൂച്യുപാ+ഖ്യാനേ മനോ-ങ്കുരോത്/പത്തി-കഥനം(ൻ)
നാമ ചതു-രശീതി-തമഃ സർഗഃ .. 84 ..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
29.9.23